ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1965

Vyhlásené: 26.07.1965 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

77

VYHLÁŠKA
Ministerstva stavebníctva

z 28. júna 1965

o výcviku, spôsobilosti a registrácii obslúh stavebných strojov

Ministerstvo stavebníctva po dohode so zúčastnenými ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi a Ústrednou radou odborov ustanovuje podľa § 27 ods. 1 zákona č. 65/1961 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci:

§ 1
Rozsah platnosti

1. Stavebné stroje uvedené v odseku 2 (ďalej len „stavebné stroje“) smie v súvislosti s vykonávaním zemných*) alebo iných stavebných prác obsluhovať len ten, komu Ministerstvo stavebníctva alebo orgán ním poverený udelí na obsluhu oprávnenie.
2. Oprávnenie podľa odseku 1 treba na obsluhu
   a) dozérov a traktorov kolesových nad 50 k,
   b) dozérov a traktorov pásových,
   c) špeciálnych ťahačov stavebných mechanizmov,
   d) lopatových pásových, automobilových a kolesových rýpadiel,
   e) korčekových rýpadiel,
   f) korčekových hĺbidiel,
   g) drenážnych fréz a ryhovačov,
   h) nakladacích a vykladacích kolesových a pásových strojov nad 35 k,
   i) autograderov a graderelevátorov,
   j) motorových skraprov,
   k) skraprov s pásovým ťahačom,
   l) rúrových ukladačov,
   m) cestných valcov,
   n) úzkorozchodných lokomotív pre prenosné dráhy,
   o) špeciálnych motorických snehových strojov,
   p) kompresorov s prevádzkovým tlakom nad 5 atm. a 300 m^3/hod.,
   q) stavebných strojov, ktoré osobitným opatrením ustanoví Ministerstvo stavebníctva.*)
3. Bez oprávnenia na obsluhu smie obsluhovať stavebný stroj len ten, kto sa ho so súhlasom prevádzateľa stroja učí obsluhovať pod priamym a stálym dohľadom odborného učiteľa alebo školiteľa s cieľom získania predbežnej praxe podľa § 5.

§ 2
Oprávnenie na obsluhu stavebných strojov

1. Oprávnenie na obsluhu stavebných strojov možno udeliť len tomu, kto
   a) dovŕšil 18 rokov,
   b) je telesne a duševne schopný a spoľahlivý na takú obsluhu,
   c) absolvoval predpísaný výcvik,
   d) preukázal skúškou odbornú spôsobilosť.
2. Ak stavebný stroj má aj charakter motorového vozidla alebo parného stroja, možno udeliť oprávnenie na obsluhu len tomu, kto už má zodpovedajúci vodičský preukaz,**) prípadne oprávnenie na obsluhu parných strojov (kotlov).***)

§ 3
Zistenie telesnej a duševnej schopnosti

Telesná a duševná schopnosť na obsluhu stavebných strojov sa zisťuje lekárskou prehliadkou, ktorej sa musí uchádzač o oprávnenie na obsluhu stavebných strojov podrobiť pred začatím výcviku. Pre lekársku prehliadku platia primerané predpisy Ministerstva zdravotníctva vydané pre zistenie telesnej a duševnej schopnosti uchádzačov o vodičský preukaz.****)

§ 4
Spoľahlivosť na obsluhu stavebných strojov

1. Spoľahlivým na obsluhu stavebných strojov nie je
   a) kto nemá dobrú pracovnú morálku a svojou doterajšou prácou a správaním nezaručuje ich bezpečnú a hospodárnu obsluhu,
   b) kto často nadmerne požíva alkoholické nápoje alebo požíva omamné prostriedky,
   c) komu súd zakázal obsluhu stavebných strojov.
2. Osvedčenie o spoľahlivosti na obsluhu stavebných strojov podľa odseku 1 písm. a) a b) dáva so súhlasom závodného (dielenského) výboru ROH organizácia, ktorá navrhuje uchádzača na zaradenie do výcvikového zariadenia.

§ 5
Výcvik

1. Uchádzač o oprávnenie na obsluhu stavebných strojov musí
   a) získať predbežnú prax v obsluhe stavebného stroja pod priamym a stálym dohľadom odborného učiteľa alebo školiteľa v rozsahu ustanovenom v prílohe,
   b) prejsť odborným výcvikom vo výcvikovom zariadení Ministerstva stavebníctva alebo výcvikovom zariadení zriadenom so súhlasom Ministerstva stavebníctva.
2. Výcvik vo výcvikovom zariadení musí sa viesť podľa učebných osnov vydaných alebo schválených Ministerstvom stavebníctva.
3. O absolvovaní výcviku výcvikové zariadenie vydá absolventovi osvedčenie.

§ 6
Výber uchádzačov do výcvikového zariadenia

1. Uchádzača do výcvikového zariadenia obslúh stavebných strojov navrhuje organizácia, ktorá pri svojej prevádzke používa stavebné stroje, a to predovšetkým z radov uchádzačov, ktorí sú vyučení v strojníckom alebo príbuznom odbore a majú aj odbornú prax v týchto odboroch.

2. Žiadosť o zaradenie uchádzača do výcvikového zariadenia musí organizácia doložiť
   a) vyhlásením uchádzača o tom, že mu súd nezakázal obsluhu stavebných strojov a že súhlasí so zaradením do výcviku,
   b) osvedčením organizácie o spoľahlivosti uchádzača na obsluhu stavebných strojov,
   c) lekárskym vysvedčením o telesnej a duševnej schopnosti uchádzača na obsluhu stavebných strojov,
   d) potvrdením o predbežnej praxi v obsluhe stavebného stroja,
   e) ďalšími dokladmi odôvodňujúcimi žiadosť o zaradenie uchádzača do výcvikového zariadenia.
3. Doklady uvedené v odseku 2 výcvikové zariadenie vráti uchádzačovi po úspešnom skončení výcviku, pokiaľ ich neodovzdá priamo orgánu poverenému vykonaním odbornej skúšky.

§ 7
Prihláška na odbornú skúšku

1. Prihlášku na odbornú skúšku podáva uchádzač o oprávnenie na obsluhu stavebného stroja prostredníctvom organizácie, v ktorej je v pracovnom pomere, prípadne prostredníctvom výcvikového zariadenia Ministerstvu stavebníctva alebo orgánu ním poverenému.
2. Prihláška musí obsahovať:
   a) meno uchádzača a jeho adresu,
   b) dátum a miesto narodenia a číslo občianskeho preukazu,
   c) údaje vodičského preukazu, oprávnenie na obsluhu parných strojov (kotlov), pokiaľ na obsluhu stavebného stroja je podľa osobitných predpisov taký preukaz potrebný,
   d) vyhlásenie uchádzača, že mu súd nezakázal obsluhu stavebných strojov,
   e) osvedčenie organizácie o spoľahlivosti uchádzača na obsluhu stavebných strojov,
   f) lekárske vysvedčenie o telesnej a duševnej schopnosti uchádzača na obsluhu stavebných strojov,
   g) potvrdenie o predbežnej praxi v obsluhe stavebného stroja v predpísanom rozsahu,
   h) osvedčenie o úspešnom absolvovaní odborného výcviku,
   i) fotografiu hlavy uchádzača o rozmere 3x4 cm.
3. Na podklade prihlášky Ministerstvo stavebníctva alebo orgán ním poverený určí čas, miesto skúšky a zloženie skúšobnej komisie.

§ 8
Odborná skúška

1. Odborná spôsobilosť uchádzača o oprávnenie na obsluhu stavebných strojov sa zisťuje odbornou skúškou, a to osobitne pre každú skupinu strojov a druh pohonu.
2. Odborná skúška sa vykonáva pred skúšobnou komisiou zloženou najmenej z dvoch skúšobných komisárov. Na skúške môžu byť prítomní zástupca organizácie, v ktorej je uchádzač v pracovnom pomere, a zástupca odborovej organizácie.
3. Odborná skúška sa skladá z teoretickej a praktickej časti a musí preukázať, že uchádzač má znalosti obsluhy a údržby stavebného stroja a že zvládol látku predpísanú učebnou osnovou.
4. Výsledok odbornej skúšky skúšobná komisia hodnotí takto:
   a) spôsobilý na obsluhu stavebného stroja typu: ...
   b) nespôsobilý na obsluhu stavebného stroja typu: ...
5. O výsledku odbornej skúšky každého uchádzača skúšobná komisia spíše samostatnú zápisnicu, ktorú predloží orgánu poverenému vydaním oprávnenia na obsluhu stavebných strojov.

6. Ak uchádzač nebol uznaný pri skúške za spôsobilého na obsluhu stavebného stroja, môže sa prihlásiť na opakovanie skúšky v lehote určenej skúšobnou komisiou. Ak žiadateľ ani pri opakovanej skúške neprospeje, môže byť pripustený na skúšku len po opakovaní výcviku.

§ 9
Preukaz o oprávnení na obsluhu stavebných strojov

1. Uchádzačovi, ktorý odbornou skúškou preukázal spôsobilosť, Ministerstvo stavebníctva alebo orgán ním poverený udelí oprávnenie na obsluhu stavebného stroja (stavebných strojov) a vydá mu o tom preukaz.
2. Oprávnenie môže sa rozšíriť na ďalšie stavebné stroje po doplňovacej praxi a skúške.

§ 10
Povinnosti držiteľa preukazu

1. Držiteľ preukazu je povinný preukaz náležite opatrovať a musí ho mať pri výkone obsluhy stavebného stroja a na požiadanie ho predložiť kontrolným orgánom.
2. Držiteľ preukazu nesmie robiť žiadne zápisy, zmeny alebo úpravy v preukaze.
3. Stratu preukazu je držiteľ povinný hlásiť ihneď orgánu, ktorý preukaz vydal, prípadne orgánu, ktorý je vydávaním oprávnení poverený.

§ 11
Odňatie (zadržanie) preukazu

1. Ministerstvo stavebníctva môže zrušiť oprávnenie na obsluhu stavebného stroja a odňať o tom vydaný preukaz, ak sa jeho držiteľ stal duševne alebo telesne nespôsobilý alebo nespoľahlivý na takú obsluhu.
2. Kontrolné orgány môžu preukaz dočasne zadržať, ak by konaním obsluhy stavebného stroja bola ohrozená bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.

§ 12
Skúšobní komisári

1. Skúšobného komisára do funkcie vymenúva Ministerstvo stavebníctva po predchádzajúcej dohode s vedúcim organizácie, v ktorej je navrhovaný skúšobný komisár v pracovnom pomere.
2. Skúšobný komisár je povolávaný na výkon skúšobnej činnosti tak, aby táto činnosť zasahovala do jeho pracovného času v organizácii, v ktorej je v pracovnom pomere, len v nevyhnutne potrebnom rozsahu, ktorý nemá prevýšiť štyri pracovné dni v mesiaci.
3. Po čas výkonu skúšobnej činnosti skúšobný komisár má nárok na pracovné voľno a náhradu mzdy ako pri prekážkach v práci z dôvodu všeobecného záujmu. Popri tom má nárok na úhradu cestovných výdavkov a na odmenu za vykonanie skúšok v rozsahu ustanovenom osobitnými predpismi.*)

§ 13
Oprávnenie Ministerstva stavebníctva

1. Ministerstvo stavebníctva
   a) vykonáva ústredný dozor nad výučbou a odbornými skúškami obslúh stavebných strojov,
   b) schvaľuje (vydáva) učebné osnovy pre výcvikové zariadenia obslúh stavebných strojov,
   c) určuje hromadné, prípadne jednotlivé kontrolné skúšky obslúh stavebných strojov, prípadne doplňujúce školenie a podmienky jeho vykonania,
   d) vedie ústrednú registráciu obslúh stavebných strojov.
2. Ministerstvo stavebníctva môže

a) poveriť iné orgány vykonávaním skúšok a vydávaním oprávnení na obsluhu stavebných strojov,

b) vo výnimočných zvlášť odôvodnených prípadoch povoliť výnimky alebo úľavy z tejto vyhlášky.

§ 14
Oprávnenie na obsluhu stavebných strojov v ozbrojených silách

Pre výcvik, spôsobilosť a registráciu obslúh stavebných strojov v ozbrojených silách platia osobitné predpisy. Takto nadobudnuté oprávnenia platia pre výkon obsluhy i mimo rámca ozbrojených síl, ak Ministerstvo stavebníctva alebo orgán ním poverený vykoná na žiadosť držiteľa preukazu jeho registráciu.

§ 15
Prechodné ustanovenie

1. Oprávnenia na obsluhu stavebných strojov udelené Ministerstvom stavebníctva pred účinnosťou tejto vyhlášky zostávajú v platnosti.
2. Funkcie skúšobných komisárov môžu vykonávať len pracovníci vymenovaní podľa tejto vyhlášky.

§ 16
Záverečné ustanovenie

Zrušujú sa smernice bývalého Ministerstva stavebného priemyslu č. 362 313-správ. 2/1952 z 28. februára 1952 o spôsobilosti, registrácii a výcviku vodičov niektorých strojov pre zemné a stavebné práce.**)

§ 17
Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. augustom 1965.

Minister:

inž. Takáč v. r.

Príloha vyhlášky č. 77
1965 Zb.

Predbežná prax pre jednotlivé skupiny stavebných strojov ustanovuje sa v tomto rozsahu:

a) dozéry a traktory kolesové nad 50 k	400 hod.
b) dozéry a traktory pásové	400 hod.
c) špeciálne ťahače stavebných mechanizmov	400 hod.
d) lopatové pásové, automobilové a kolesové rýpadlá	400 hod.
e) korčekové rýpadlá	300 hod.
f) korčekové hĺbidlá	300 hod.
g) drenážne frézy a ryhovače	300 hod.
h) nakladacie a vykladacie kolesové a pásové stroje nad 35 k	400 hod.
i) autogradery a graderelevátory	400 hod.
j) motorové skrapre	400 hod.
k) skrapre s pásovým ťahačom	400 hod.
l) rúrové ukladače	300 hod.
m) cestné valce	200 hod.
n) úzkorozchodné lokomotívy pre prenosné dráhy	200 hod.
o) špeciálne motorické snehové stroje	200 hod.
p) kompresory s prevádzkovým tlakom nad 5 atm. a 300 m^3/hod.	200 hod.
q) pri ďalších stavebných strojoch ustanoví sa rozsah predbežnej praxe v opatrení vydanom podľa § 1 písm. q) vyhlášky.	

Hodinou predbežnej praxe sa rozumie čas, po ktorý uchádzač o oprávnenie na obsluhu stavebného stroja stroj vedie pod dozorom odborného učiteľa alebo školiteľa. Do predbežnej praxe sa nezapočítava prípravný čas ani hodiny venované údržbe alebo oprave stroja.

*) Zemnými prácami sa rozumejú práce podľa ČSN 73 3050.

*) Pokiaľ stavebné stroje sú vybavené aj žeriavovým zariadením, je na obsluhu tohto zariadenia potrebné osobitné oprávnenie - žeriavnický preukaz (ČSN 27 0140 - bezpečnostné predpisy pre žeriavy a iné zdvihadlá so strojovým pohonom).

**) Vyhláška Ministerstva vnútra č. 87/1964 Zb. o vodičských preukazoch.

***) Napríklad kuričský preukaz podľa ČSN 07 0710 - prevádzka, obsluha a údržba parných kotlov.

****) Smernice Ministerstva zdravotníctva por. č. 32/1963 Zbierky smerníc pre národné výbory.

*) a) Vyhláška Štátnej mzdovej komisie č. 261/1953 Ú. l. (č. 303/1953 Ú. v.) o odmeňovaní prednáškovej a učiteľskej činnosti v závodných školách práce, v ÚDŠ, v internátnych a iných kurzoch a o odmenách vedúcim a učebným asistentom internátnych škôl a kurzov.
b) Vyhláška Ministerstva financií č. 100/1964 Zb. o náhradách cestovných, sťahovacích a iných výdavkov.

**) Uverejnené v čiastke 29 Ú. l. (42 Ú. v.) z roku 1952.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.